

Упражнение: Условни конструкции

Задачи за упражнение към курса "[Основи на програмирането](#)" @ СофтУни.

Тествайте решенията си в judge системата: <https://judge.softuni.bg/Contests/2414>

1. Сумиране на секунди

Трима спортни състезатели финишират за някакъв **брой секунди** (между 1 и 50). Да се напише програма, която чете времената на състезателите в секунди, въведени от потребителя и пресмята **сумарното им време** във формат "**минути:секунди**". Секундите да се изведат с **водеща нула** (2 → "02", 7 → "07", 35 → "35").

вход	изход
35	2:04
45	
44	

вход	изход
22	1:03
7	
34	

вход	изход
50	2:29
50	
49	

вход	изход
14	0:36
12	
10	

Насоки:

1. Прочетете входните данни (**секундите на състезателите**):

```
time_first = int(input())
time_second = int(input())
time_third = int(input())
```

2. Създайте **нова променлива**, в която да съхраните **сбора от секундите на тримата състезатели**:

```
total_time = time_first + time_second + time_third
```

3. След като сте намерили **сбора от секундите** трябва да ги **превърнете в минути и секунди** (например, ако сборът е **85 секунди** това са **1 минута и 25 секунди**, защото **1 минута има 60 секунди**). Създайте **две нови променливи**. В първата изчислете **колко минути е сборът от секунди** като **разделите сбора на 60**. Във втората променлива **изчислете секундите с помощта на деление с остатък (%)**, за да вземете **остатъка при деление с 60**. Например имате общ сбор от 134 секунди (2 минути и 14 секунди) **след целочисленото деление (//) на 60 ще получим 2, а след делението с остатък (%) ще получим оставащите секунди(14)**:

```
minutes = total_time / 60
seconds = total_time % 60

minutes = math.floor(minutes)
```

Закръглете получената стойност за минутите **надолу**, за да премахнете дробната част от стойността.

4. След като вече знаете **колко минути и секунди** е общия сбор, трябва да ги принтирате в правилния формат (**минути : секунди**). Ако секундите са **по-малко от 10**, печатайте **0 преди числото**

```
if seconds < 10:
    print(f'{minutes}:0{seconds}')
else:
    print(f'{minutes}:{seconds}')
```

2. Бонус точки

Дадено е **цяло число** – начален брой точки. Върху него се начисляват **бонус точки** по правилата, описани по-долу. Да се напише програма, която пресмята **бонус точките, които получава числото и общия брой точки** (числото + бонуса).

- Ако числото е **до 100** включително, бонус точките са **5**;
- Ако числото е **по-голямо от 100**, бонус точките са **20%** от числото;
- Ако числото е **по-голямо от 1000**, бонус точките са **10%** от числото.
- Допълнителни бонус точки (начисляват се отделно от предходните):
  - За **четно** число $\rightarrow + 1$ т.
  - За число, което **завършва на 5** $\rightarrow + 2$ т.

Примерен вход и изход

вход	изход
20	6 26

вход	изход
175	37.0 212.0

вход	изход
2703	270.3 2973.3

вход	изход
15875	1589.5 17464.5

Насоки:

- Прочетете входните данни (**числото**):

```
number = int(input())
```

- Създайте **нова променлива**, в която ще си изчислите **натрупаните бонус точки**. Задайте й **начална стойност 0**:

```
bonus = 0
```

- Направете **if-elif конструкция**, за да проверите големината на числото и да изчислите бонуса:

```
if number <= 100:  
    bonus = 5  
elif number > 1000:  
    bonus = 0.1 * number  
else:  
    bonus = 0.2 * number
```

- Направете **нова if-elif конструкция**, за да **изчислите допълнителния бонус**. Ако числото е **четно към момента натрупания бонус добавете 1**, а ако **завършва на 5 към бонуса добавете 2**. За да проверите дали едно число е **четно трябва да го разделите на 2 и ако получавате остатък при делението 0**, то значи числото е **четно**, но ако **получите остатък 1**, това означава, че числото е **нечетно**. Например числото 34 е четно, защото $34 / 2 = 17$ и остатъкът е 0, а числото 35 е нечетно, защото $35 / 2 = 17$ с остатък 1. За да проверите дали едно число завършва на 5 трябва **да разделите числото на 10** и ако **получите остатък при делението 5**, то значи числото завършва на 5. Например $245 / 10 = 24$ с остатък 5.

```

if number % 2 == 0:
    # bonus += 1
    bonus = bonus + 1
elif number % 10 == 5:
    bonus = bonus + 2

```

5. Принтирайте на **два реда** резултатите. На първия ред **натрупания бонус**, а на втория - **крайното число**, което ще намерите, като **съберете началния брой точки и бонуса**:

```

print(bonus)
print(bonus + number)

```

3. Информация за скоростта

Да се напише програма, която **чете скорост (реално число)**, въведена от потребителя и отпечатва **информация за скоростта**. При скорост **до 10** (включително) отпечатайте **"slow"**. При скорост **над 10 и до 50** отпечатайте **"average"**. При скорост **над 50 и до 150** отпечатайте **"fast"**. При скорост **над 150 и до 1000** отпечатайте **"ultra fast"**. При по-висока скорост отпечатайте **"extremely fast"**. Примери:

вход	изход	вход	изход	вход	изход	вход	изход	вход	изход
8	slow	49.5	average	126	fast	160	ultra fast	3500	extremely fast

Насоки:

1. Прочетете входните данни (**скоростта**)
2. Използвайте **серия от проверки** конструкция, за да проверите **стойностите за скоростта**
3. Принтирайте правилния текст, според стойността на скоростта

4. Конвертор за мерни единици

Да се напише програма, която **преобразува разстояние** между следните **3 мерни единици**: mm, cm, m. Използвайте съответствията от таблицата по-долу:

входна единица	изходна единица
1 meter (m)	1000 millimeters (mm)
1 meter (m)	100 centimeters (cm)

Входните данни се състоят от три реда, въведени от потребителя:

- **Първи ред:** число за преобразуване - **реално число**;
- **Втори ред:** входна мерна единица – **текст**;
- **Трети ред:** изходна мерна единица (за резултата) – **текст**.

На конзолата да се отпечата **резултатът от преобразуването** на мерните единици, **форматиран до третия знак след десетичната запетая**.

вход	изход
12 mm m	0.012

вход	изход
150 m cm	15000.000

вход	изход
45 cm mm	450.000

5. Време + 15 минути

Да се напише програма, която **чете час и минути** от 24-часово денонощие, въведени от потребителя и изчислява колко ще е **часът след 15 минути**. Резултатът да се отпечата във формат **часове:минути**. Часовете винаги са между 0 и 23, а минутите винаги са между 0 и 59. Часовете се изписват с една или две цифри. Минутите се изписват винаги с по две цифри, с **водеща нула**, когато е необходимо.

Примерен вход и изход

вход	изход
1 46	2:01

вход	изход
0 01	0:16

вход	изход
23 59	0:14

вход	изход
11 08	11:23

вход	изход
12 49	13:04

Примерни изпитни задачи

6. Годзила срещу Конг

Снимките за дългоочаквания филм "Годзила срещу Конг" започват. Сценаристът Адам Уингард ви моли да **напишете програма**, която да изчисли, **дали предвидените средства са достатъчни** за снимането на филма. За снимките ще бъдат нужни **определен брой статисти, облекло** за всеки един статист и **декор**.

Известно е, че:

- Декорът за филма е на стойност **10% от бюджета**.
- При **повече от 150 статисти**, има отстъпка за облеклото на стойност **10%**.

Вход

От конзолата се четат **3 реда**:

Ред 1. Бюджет за филма – реално число в интервала [1.00 ... 1000000.00]

Ред 2. Брой на статистите – цяло число в интервала [1 ... 500]

Ред 3. Цена за облекло на един статист – реално число в интервала [1.00 ... 1000.00]

Изход

На конзолата трябва да се отпечата **два реда**:

- Ако парите за декора и дрехите **са повече от бюджета**:
  - "Not enough money!"
  - "Wingard needs {парите недостигащи за филма} leva more."
- Ако парите за декора и дрехите са **по малко или равни на бюджета**:
  - "Action!"
  - "Wingard starts filming with {останалите пари} leva left."

Резултатът трябва да е **форматиран до втория знак** след десетичната запетая.

Примерен вход и изход

Вход	Изход	Обяснения
20000 120 55.5	Action! Wingard starts filming with 11340.00 leva left.	Сума за декор: 10% от 20000 = 2000 лв. Сума за облекло: 120 * 55.5 = 6660 лв. Обща сума за филма: 2000 + 6660 = 8660 лв. 20000 – 8660 = 11340 лева остават.

15437.62 186 57.99	Action! Wingard starts filming with 4186.33 leva left.	Сума за декор: 10% от 15437.62 = 1543.762 лв. Сума за облекло: 186 * 57.99 = 10786.14 лв. Статистите са повече от 150 следователно има 10% отстъпка на облеклото. 10% от 10786.14 е 1078.614 10786.14 – 1078.614 = 9707.526 лв. за облекло Обща сума за филма: 1543.762 + 9707.526 = 11251.288 15437.62 – 11251.288 = 4186.331 лева остават
9587.88 222 55.68	Not enough money! Wingard needs 2495.77 leva more.	Сума за декор: 10% от 9587.88 = 958.788 лв. Сума за облекло: 11124.864 лв. Обща сума за филма: 958.788 + 11124.864 = 12083.652 9587.88 – 12083.652 = 2495.77 лева не достигат

7. Световен рекорд по плуване

Иван решава да подобри Световния рекорд по плуване на дълги разстояния. **На конзолата се въвежда рекордът в секунди, който Иван трябва да подобри, разстоянието в метри, което трябва да преплува и времето в секунди, за което плува разстояние от 1 м.** Да се напише програма, която изчислява дали се е справил със задачата, като се има предвид, че: **съпротивлението на водата го забавя на всеки 15 м. с 12.5 секунди.** Когато се изчислява колко пъти Иванчо ще се забави, в резултат на съпротивлението на водата, резултатът трябва да се закръгли надолу до най-близкото цяло число.

Да се изчисли времето в секунди, за което Иванчо ще преплува разстоянието и разликата спрямо Световния рекорд.

Вход

От конзолата се четат **3** реда:

1. Рекордът в секунди – реално число;
2. Разстоянието в метри – реално число;
3. Времето в секунди, за което плува разстояние от 1 м. - реално число.

Изход

Отпечатването на конзолата зависи от резултата:

- Ако Иван е подобрил Световния рекорд отпечатваме:
  - "Yes, he succeeded! The new world record is {времето на Иван} seconds."
- Ако НЕ е подобрил рекорда отпечатваме:
  - "No, he failed! He was {недостигащите секунди} seconds slower."

Резултатът трябва да се форматира до втория знак след десетичната запетая.

Примерен вход и изход

Вход	Изход	Обяснения
10464 1500 20	No, he failed! He was 20786.00 seconds slower.	Иван трябва да преплува 1500 м.: $1500 * 20 = 30000$ сек. На всеки 15 м. към времето му се добавят 12.5 сек.: $1500 / 15 = 100 * 12.5 = 1250$ сек. Общо време: $30000 + 1250 = 31250$ сек. $10464 < 31250$ Времето, което не му е стигнало за да подобри рекорда:

		$31250 - 10464 = 20786$ сек.
Вход	Изход	Обяснения
55555.67 3017 5.03	Yes, he succeeded! The new world record is 17688.01 seconds.	Иван трябва да преплува 3017 м.: $3017 * 5.03 = 15175.51$ сек. На всеки 15 м. към времето му се добавят 12.5 сек.: $3017 / 15 = 201 * 12.5 = 2512.50$ сек. Общо време: $15175.51 + 2512.50 = 17688.01$ сек. Рекордът е подобрен: $55555.67 > 17688.01$

8. *Стипендии

Учениците могат да кандидатстват за **социална стипендия** или за **стипендия за отличен успех**. Изискване за социална стипендия - **доход на член от семейството по-малък от минималната работна заплата и успех над 4.5**. Размер на социалната стипендия - **35% от минималната работна заплата**. Изискване за стипендия за отличен успех - **успех над 5.5, включително**. Размер на стипендията за отличен успех - **успехът на ученика, умножен по коефициент 25**.

Напишете програма, която при въведени **доход, успех и минимална работна заплата**, дава информация дали ученик има право да получава стипендия, и стойността на стипендията, която **е по-висока** за него.

Вход

Потребителят въвежда **3 числа**, по едно на ред:

1. **Доход в лева - реално число;**
2. **Среден успех - реално число;**
3. **Минимална работна заплата – реално число.**

Изход

- Ако ученикът **няма право да получава стипендия**, се извежда:
"You cannot get a scholarship!"
- Ако ученикът има право да получава **само социална стипендия**:
"You get a Social scholarship {стойност на стипендия} BGN"
- Ако ученикът **има право да получава само стипендия за отличен успех**:
"You get a scholarship for excellent results {стойност на стипендията} BGN"
- Ако ученикът **има право да получава и двата типа стипендии**, ще получи по-голямата по сума, а ако са равни ще получи тази за отличен успех.

Резултатът се закръгля до по-малкото цяло число.

Примерен вход и изход

Вход	Изход	Обяснения
480.00 4.60 450.00	You cannot get a scholarship!	Доходът от 480 лв. е по-висок от минималната работна заплата 450 лв. → ученикът не може да получава социална стипендия. Успех 4.60 < 5.50 → ученикът не може да получава стипендия за отличен успех.

300.00 5.65 420.00	You get a Social scholarship 147 BGN	300 лв. < 420 лв. и 5.65 > 4.50 → ученикът може да получава социална стипендия 35% * 420 лв. = 147 лв. Успех 5.65 > 5.50 → ученикът може да получава стипендия за отличен успех 5.65 * 25 = 141.25 лв. 147 лв. > 141.25 лв. → ученикът ще получава социална стипендия.
--------------------------	--------------------------------------	--